Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-465
(mr. R.J. Paris, voorzitter en mr. C.I.S. Dankelman, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 1 oktober 2019
Ingediend door	: mevrouw [naam Consument 1], verder te noemen Consument 1, en de heer [Naam Consument 2], verder te noemen Consument 2, beiden verder te noemen Consumenten
Tegen	: InterBank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen Interbank
Datum uitspraak	: 3 juni 2020
Aard uitspraak	: Bindend advies

Samenvatting

Consumptief krediet. Dat sprake zou zijn van overkreditering is niet gebleken met als gevolg dat de daarop gebaseerde vordering wordt afgewezen.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken met de daarbij behorende bijlagen:

- het door Consumenten (digitaal) ingediende klachtformulier;
- de aanvullende akte van Consumenten van 20 januari 2020;
- het verweerschrift van Interbank;
- de repliek van Consumenten;
- de dupliek van Interbank.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies.

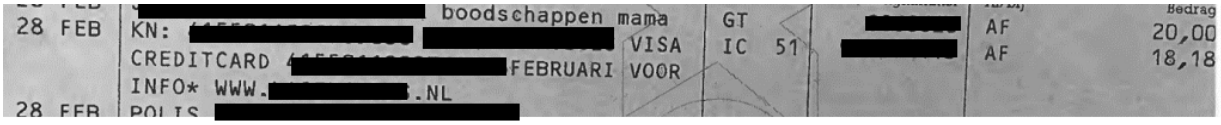
De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

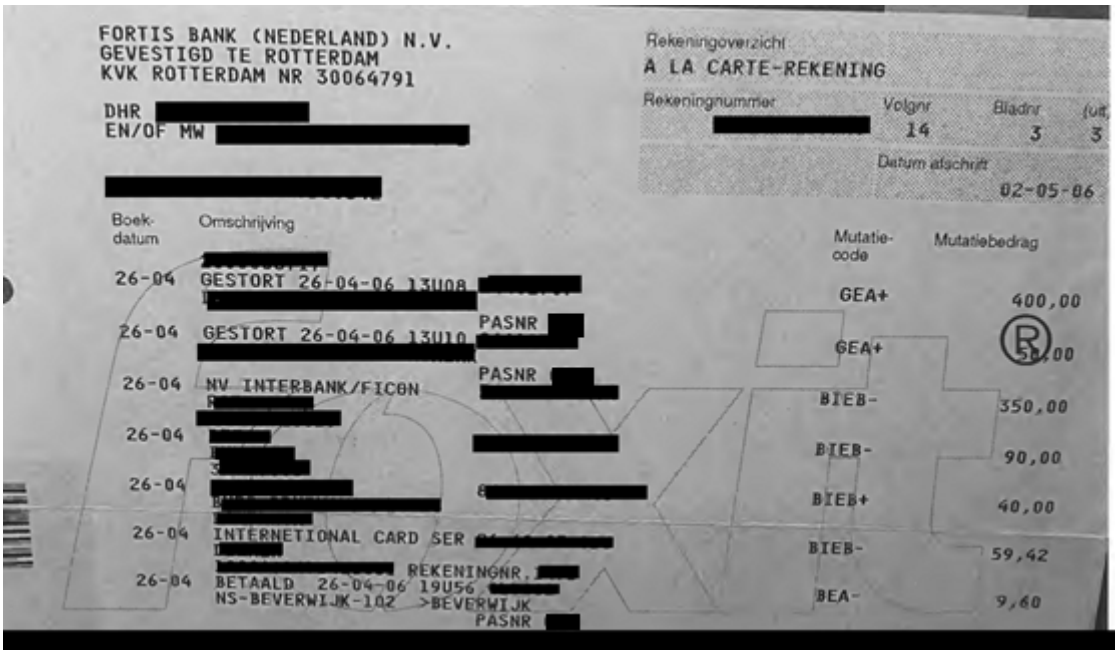
2.1 Interbank is lid van de Vereniging van Financieringsondernemingen Nederland (VFN) en heeft zich gecommitteerd aan de inhoud van de Gedragscode van de VFN (Gedragscode).

2.2 Consumenten hielden in 2006 een betaalrekening aan bij Postbank N.V.. Het rekeningafschrift van 10 maart 2006 vermeldt, hier relevant, het volgende:

28 FEB	[redacted] boodschappen mama		GT		AF	20,00
	KN: [redacted]	VISA	IC 51	[redacted]	AF	18,18
	CREDITCARD [redacted] FEBRUARI	VOOR				
	INFO* WWW.[redacted].NL					
28 FEB	POLIS [redacted]					

2.3 Consumenten hielden in 2006 een betaalrekening aan bij Fortis Bank N.V.. Het rekeningafschrift van 2 mei 2006 vermeldt, hier relevant, het volgende:

FORTIS BANK (NEDERLAND) N.V.
GEVESTIGD TE ROTTERDAM
KVK ROTTERDAM NR 30064791

DHR [redacted]
EN/OF MW [redacted]

[redacted]

Rekeningoverzicht
A LA CARTE-REKENING

Rekeningnummer	Volgnr	Bladnr	(uit)
[redacted]	14	3	3

Datum afschrift 02-05-06

Boek-datum	Omschrijving	Mutatie-code	Mutatiebedrag
26-04	GESTORT 26-04-06 13U08 [redacted]	GEA+	400,00
26-04	GESTORT 26-04-06 13U10 [redacted] PASNR [redacted]	GEA+	[redacted]
26-04	NV INTERBANK/FICON [redacted] PASNR [redacted]	BIEB-	350,00
26-04	[redacted]	BIEB-	90,00
26-04	[redacted]	BIEB+	40,00
26-04	INTERNETIONAL CARD SER [redacted]	BIEB-	59,42
26-04	BETAALD 26-04-06 19U56 [redacted] REKENINGNR. [redacted] NS-BEVERWIJK-102 >BEVERWIJK PASNR [redacted]	BEA-	9,60

2.4 Interbank heeft in mei 2006, na tussenkomst van kredietbemiddelaar Optima Produktontwikkeling B.V., een doorlopend krediet met een kredietlimiet van € 59.350,-- aan Consumenten verstrekt. Consumenten hebben met het krediet een vijftal andere kredieten met een totale uitstaande kredietsom van € 57.909,-- afgelost.

De betaalopdracht vermeldt voor zover hier relevant:

Cliënt geeft hierbij aan Kredietgever opdracht om ten laste van het krediet de volgende betalingen te verrichten:			
			Bedrag:
1. Uit te betalen op mijn eigen bankrekening nummer:		[redacted]	€ 1.441,00
2. Uit te betalen aan de volgende DERDE(N)*:			
Naam begunstigde:	Omschrijving/overeenkomstnummer	Bankrekeningnummer	
VISA CARD SERV.	[redacted]	[redacted]	€ 7.210,00
DEFAM	[redacted]	[redacted]	€ 3.478,00
Postbank NV	[redacted]	[redacted]	€ 2.339,00
Interbank NV	[redacted]	[redacted]	€ 33.882,00
Postbank NV	[redacted]	[redacted]	€ 11.000,00
		Totaalbedrag **	€ 59.350,00

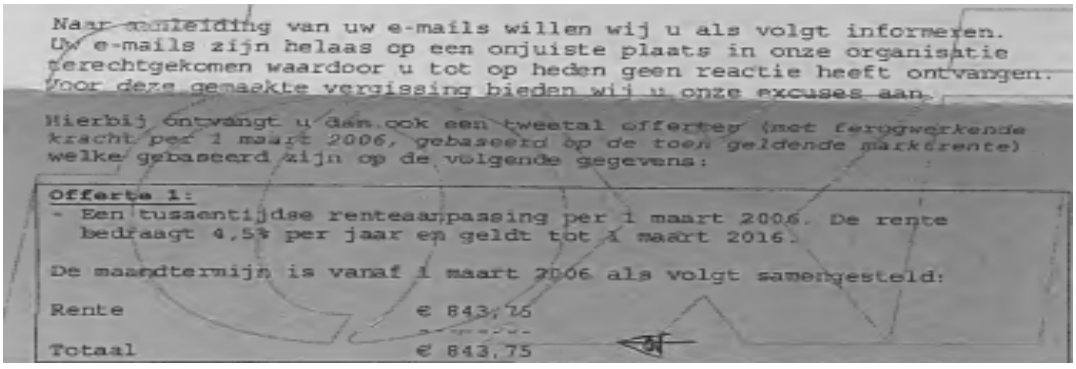
2.5 Consumenten hebben op het aanvraagformulier verklaard dat zij op dat moment een gezamenlijk netto-inkomen van € 2.577,-- (€ 1.720,-- + € 857,--) hebben. Bij de aanvraag hebben Consumenten een bankafschrift overgelegd. Uit het bankafschrift volgt dat de maandlast van de hypothecaire geldlening in april 2006 van Consumenten € 585,-- bedraagt.

2.6 Op de door Consumenten overgelegde werkgeversverklaring van Consument 1 staat, voor zover hier relevant, het volgende:

	Functie:	[redacted]
Aard van het dienstverband	De werknemer heeft:	☐ een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd of is aangesteld in vaste dienst ☒ een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd of is aangesteld in tijdelijke dienst tot ..31..mei..2007 ☐ inkomen uit een flexibele arbeidsrelatie, nl.: ..... (bijv. uitzend-, inval- of oproepkracht)
	Is sprake van een proeftijd?	☐ nee ☒ ja Zo ja, is de proeftijd verstreken? ☐ nee ☒ ja
	Zijn er voornemens het dienstverband binnenkort te beëindigen? Zo ja, toelichting:	☒ nee ☐ ja .....
	Directeur / aandeelhouder:	☒ nee ☐ ja
Verklaring voortzetting dienstverband (indien van toepassing) ✓	Bij gelijkblijvend functioneren en ongewijzigde bedrijfsomstandigheden wordt de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd bij beëindiging daarvan opgevolgd door een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd:	☐ nee ☒ ja [redacted] [redacted] AMSTERDAM (extra handtekening en firmastempel) Naam ondertekenaar: [redacted]

2.7 Op 27 maart 2006 heeft Zilveren Kruis Achmea voor de zorgverzekering van Consumenten een bedrag van € 687,-- van de betaalrekening van Consumenten geïncasseerd.

2.8 Uit een door Consumenten overgelegde kopie van een brief van WestlandUtrecht Bank gedateerd op 26 juni 2006 volgt dat Consumenten de rente op hun hypothecaire geldlening per 1 maart 2006 tussentijds hebben aangepast. De brief vermeldt hier relevant:

Naar aanleiding van uw e-mails willen wij u als volgt informeren.
Uw e-mails zijn helaas op een onjuiste plaats in onze organisatie terechtgekomen waardoor u tot op heden geen reactie heeft ontvangen. Voor deze gemaakte vergissing bieden wij u onze excuses aan.

Hierbij ontvangt u dan ook een tweetal offertes (met terugwerkende kracht per 1 maart 2006, gebaseerd op de toen geldende marktrente) welke gebaseerd zijn op de volgende gegevens:

Offerte 1:
- Een tussentijdse renteaanpassing per 1 maart 2006. De rente bedraagt 4,5% per jaar en geldt tot 1 maart 2016.

De maandtermijn is vanaf 1 maart 2006 als volgt samengesteld:

Rente	€ 843,75
Totaal	€ 843,75

2.9 Consumenten hebben een overlijdensrisicoverzekering afgesloten bij Aegon Nederland. De overlijdensrisicoverzekering is gekoppeld aan de hypothecaire geldlening. De maandlast van deze overlijdensrisicoverzekering bedraagt op 11 juni 2006 € 228,--.

2.10 Consumenten hebben het krediet in september 2017 afgelost.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consumenten

3.1 Consumenten vorderen een schadevergoeding van € 50.000,-- te vermeerderen met wettelijke rente sinds 24 september 2017.

Grondslagen en argumenten daarvoor

3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag.

De klacht betreft overkreditering bij het in 2006 met Interbank overeengekomen krediet. Bij de kredietverstrekking was het inkomen van Consumenten onvoldoende om het krediet te kunnen dragen. Interbank heeft bij de berekening van de draagkracht onvoldoende rekening gehouden met de tijdelijke duur van de arbeidsovereenkomst van Consument 1. Daarnaast heeft Interbank gerekend met te lage bruto hypotheeklasten. Ook heeft Interbank een te laag bedrag aan levensonderhoud in mindering gebracht op de inkomsten en heeft Interbank geen dan wel onvoldoende rekening gehouden met kredieten die zij op dat moment al hadden lopen.

Uitgaande van de juiste variabelen bedroeg de maximale verstrekking € 20.262,25. Indien Interbank deze kredietsom aan Consumenten had verstrekt, hadden zij hun huis niet hoeven te verkopen en de stress die zij hiervan hebben ervaren niet gehad.

Verweer Interbank

3.3 Interbank heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd:

- van overkreditering is geen sprake. Conform de regels opgenomen in de Gedragscode konden Consumenten een maximumbedrag van € 59.530,-- lenen;
- Consumenten hebben het krediet direct volledig opgenomen. Zij hebben de ruimte bijna volledig gebruikt om bestaande leningen te herfinancieren;
- indien Interbank overkreditering valt te verwijten, hebben Consumenten de schade niet onderbouwd.

4. Beoordeling

4.1 Kredietverstrekkers zijn (via de aanvullende werking van de redelijkheid en billijkheid) op grond van de per 1 januari 2006 geldende zorgplicht (zoals destijds opgenomen in artikel 51 Wet financiële dienstverlening (Wfd) en thans in artikel 4:34 Wet op het financieel toezicht (Wft)) verplicht te waken voor overkreditering. Met overkreditering wordt de situatie bedoeld waarin een krediet aan een consument wordt verstrekt en de consument de bij dit krediet behorende lasten gezien zijn financiële situatie niet kan dragen. De zorgplicht te waken voor de overkreditering verplicht kredietverstrekkers voorafgaand aan het sluiten van een kredietovereenkomst met consumenten inlichtingen in te winnen met betrekking tot hun inkomens- en vermogenspositie zodat overkreditering kan worden voorkomen. Deze verplichting komt voort uit de opvatting dat een kredietverlenende bank ter zake kundiger is en in de regel beter dan een kredietvragende consument in staat is de gevolgen van kredietverstrekking te overzien, weer te geven en om te beoordelen of consument in staat zal zijn de lasten van de kredietverstrekking te (blijven) dragen (zie Hoge Raad 16 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1107, overweging 4.2.6).

4.2 De verplichtingen die uit de onder 4.1 omschreven zorgplicht voortvloeien dienen te worden beoordeeld op basis van de wet- en regelgeving en inzichten ten tijde van de door Consumenten gestelde overkreditering, in dit geval mei 2006. Het toen geldende artikel 51 Wfd creëert voor de verstrekking of verhoging van een krediet de verplichting voor de geldverstrekker informatie over de financiële positie van consument in te winnen en deze informatie te analyseren ter voorkoming van overkreditering en om tot een verantwoorde kredietverstrekking te komen.

4.3 De zorgplicht wordt daarnaast ingevuld door de in de Gedragscode opgenomen zelfregulerende normen voor verantwoorde kredietverstrekking. Deze normen gelden als minimumnormen voor de vraag of sprake is van overkreditering. In artikel 4 is, voor zover relevant, bepaald:

"Behandeling van kredietaanvragen
1. De financier verstrekt kredieten alleen na:
– genoegzame identificatie van de cliënt;
– raadpleging van systemen van fraudepreventie en
–registratie;
– serieus onderzoek, in het bijzonder naar de kredietwaardigheid, de financiële positie en de draagkracht van de kredietaanvrager, op basis van de gegevens zoals aangeleverd door de kredietnemer, en voor de juistheid en volledigheid waarvan deze verantwoordelijk is. Voor overkreditering zal worden gewaakt.
2. Voor de beoordeling van de aflossingscapaciteit van de kredietnemer gaat de financier uit van een maandelijkse betaling door de kredietnemer van tenminste 2% van de kredietlimiet (bij doorlopend krediet) of het kredietbedrag (bij aflopend krediet), ook als de werkelijke periodieke betaling door de kredietnemer kleiner is. Eventueel reeds lopende kredieten herberekent financier volgens dezelfde norm om de reeds bestaande verplichtingen van de kredietnemer vast te stellen.
3. De financier verstrekt geen krediet indien:
– de uit het te verstrekken krediet voortvloeiende werkelijke, of volgens het voorgaande lid berekende theoretische verplichtingen indien deze hoger zijn, ertoe leiden dat de kredietnemer van zijn inkomsten, na aftrek van vaste lasten, minder overhoudt dan de voor de kredietnemer geldende bijstandsnorm onder aftrek van de normhuur zoals bepaald in de artt. 16.1 en 17.2 Huursubsidiewet.(…)"

4.4 Consumenten hebben de in mei 2006 tussen partijen overeengekomen kredietafspraken ter beoordeling voorgelegd. Deze kredietafspraak bestond uit een verstrekking van een krediet van € 59.350,--. Bijna het volledige krediet is gebruikt voor het aflossen van lopende kredietverplichtingen (zie hiervoor punt 2.4) en heeft geresulteerd in lagere lasten, zoals Interbank onbetwist in haar verweerschrift stelt. Het resterende bedrag van € 1.441,-- is uitbetaald aan Consumenten zelf. Tussen partijen is niet in geschil dat de destijds door de door Consumenten ingeschakelde adviseur aan Interbank verschafte financiële gegevens van Consumenten op basis waarvan het krediet is verstrekt, juist waren.

4.5 Consumenten hebben zich op het standpunt gesteld dat er sprake is van overkreditering. Interbank heeft door middel van berekeningen gemotiveerd betwist dat hiervan sprake was.

Interbank heeft daartoe onder meer gesteld dat gezien de destijds geldende basis- en leennormen zoals neergelegd in de Gedragscode het verstrekken van een doorlopend krediet van € 59.350,-- verantwoord was. Ook heeft Interbank onbetwist gesteld dat de kredietverstrekking tot een lastenverlichting heeft geleid. Consumenten hebben daartegen aangevoerd dat Interbank deze berekening heeft uitgevoerd met een aantal verkeerde uitgangspunten.

4.6 Wat betreft de bestendigheid van de inkomsten van Consument 1 overweegt de Commissie als volgt. Op de werkgeversverklaring van Consument 1 heeft de werkgever verklaard dat het tijdelijke dienstverband bij gelijkblijvend functioneren en ongewijzigde bedrijfsomstandigheden zou worden opgevolgd door een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. De werkgever heeft het antwoord op deze vraag desgevraagd voorzien van een extra handtekening en firmastempel (zie overweging 2.6). Van die verklaring mag dan ook worden uitgegaan.

4.7 De klacht van Consumenten ziet verder op de door Interbank bij de berekening gehanteerde woonlasten. Consumenten hebben aangevoerd dat de daadwerkelijke woonlast aanzienlijk hoger lag en hebben hiertoe een afschrift van WestlandUtrecht Bank, de financier van de hypothecaire geldlening van Consumenten, overgelegd (zie hiervoor 2.8). Uit dit bericht is op te maken dat Consumenten op 26 juni 2006 een offerte hebben ontvangen om de rente op de geldlening met terugwerkende kracht per 1 maart 2006 tussentijds aan te passen. Uit de offerte volgt dat na acceptatie van de offerte de maandtermijn vanaf 1 maart 2006 € 843,75 bedraagt. Consumenten hebben aangevoerd dat Interbank bij het bepalen van de leencapaciteit van dit bedrag uit had moeten gaan. De Commissie volgt deze stelling van Consumenten niet. Interbank heeft de leencapaciteit voor het uitbrengen van deze offerte door WestlandUtrecht berekend. Interbank kon daarom bij het bepalen van de leencapaciteit geen rekening houden met deze gegevens. Zij is uitgegaan van het door Consumenten overgelegde rekeningafschrift, waaruit een last van € 585,-- volgt (zie hiervoor 2.5). Mochten de door Consumenten overgelegde gegevens niet juist geweest zijn, komt dit voor rekening van Consumenten. Zij zijn verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de door hen overgelegde gegevens.

4.8 Consumenten hebben verder aangevoerd dat Interbank de norm voor het levensonderhoud te laag heeft vastgesteld. Uit de door Interbank overgelegde berekening volgt dat zij rekening heeft gehouden met de in 2006 vastgestelde norm voor levensonderhoud. Consumenten stellen dat Interbank naast de norm voor levensonderhoud rekening had moeten houden met de kosten van de zorgverzekering en de premie van de overlijdensrisicoverzekering.

4.9 De Commissie stelt voorop dat het belangrijk is dat de kredietnemer na het betalen van de lasten van de hypothecaire geldlening voldoende moet overhouden om in zijn levensonderhoud te voorzien. De kredietverstrekker dient bij het bepalen welke maandlasten een kredietnemer kan dragen in ieder geval rekening te houden met het inkomen, de gezinssamenstelling, de werkelijke woonlasten (huur of hypotheek) en andere kredieten die de kredietnemer op dat moment heeft lopen. De overige lasten, waaronder de ziektekosten, maken doorgaans deel uit van het pakket voor levensonderhoud dat het Nibud hanteert.

4.10 Ten aanzien van de rol van Interbank als kredietverstrekker bij de behandeling van een kredietaanvraag is in de Gedragscode opgenomen dat zij in het bijzonder onderzoek moet doen naar de kredietwaardigheid, de financiële positie en de draagkracht van de kredietaanvrager. Dit onderzoek dient plaats te vinden op basis van de gegevens zoals deze door de aanvrager zijn aangeleverd. De kredietnemer is verantwoordelijk voor de juistheid en de volledigheid van de aangeleverde gegevens. Uit de door partijen overgelegde stukken kan de Commissie niet opmaken dat Consumenten, dan wel hun adviseur, bij de aanvraag van het krediet de hoogte van de maandelijkse lasten van de zorgverzekering bij Interbank kenbaar hebben gemaakt. Het is de Commissie geheel onbekend of de hoogte van de zorgverzekering bij de aanvraag aan de orde is gekomen. Interbank mocht ervan uitgaan dat de door Consumenten, dan wel hun adviseur, bij de aanvraag overgelegde stukken volledig waren en dat als er sprake was van bijzondere omstandigheden deze bij haar kenbaar zouden zijn gemaakt. Consumenten hebben al met al onvoldoende aangedragen om te kunnen bepalen of de hoogte van de zorgverzekering bij de kredietverstrekking is meegenomen en had moeten worden meegenomen. De Commissie gaat aan dit klachtonderdeel voorbij.

4.11 Consumenten stellen verder dat Interbank naast de norm en de kosten van de zorgverzekering ook rekening had moeten houden met de premie van de overlijdensrisicoverzekering. De Commissie volgt deze stelling van Consumenten niet. In de Gedragscode is voor de kredietverstrekker geen verplichting opgenomen om bij het bepalen van de bruto maandlast rekening te houden met de premie voor de overlijdensrisicoverzekering, ook al was deze gekoppeld aan de hypothecaire geldlening. Dit klachtonderdeel is daarom ongegrond.

4.12 Ten aanzien van de stelling van Consumenten dat Interbank bij het behandelen van de aanvraag onvoldoende rekening heeft gehouden met een vijftal reeds lopende kredieten, overweegt de Commissie als volgt. Zoals Consumenten terecht stellen en ook vermeld is in punt 4.9 is Interbank gehouden om bij de bepaling van de door kredietnemer te dragen maandlast rekening te houden met op dat moment al lopende andere kredieten.

Uit de betaalopdracht (zie hiervoor punt 2.4) volgt dat met het krediet een vijftal andere kredieten zijn afgelost. De kredieten afgesloten bij Mastercard, Defam en Interbank/ Ficon waarnaar Consumenten hebben verwezen, staan vermeld op de betaalopdracht die Interbank van Consumenten heeft ontvangen. Deze kredieten zijn na het aangaan van het krediet bij Interbank gelijk afgelost. Interbank hoefde bij het bepalen van de maximale maandlast dan ook geen rekening te houden met de bij deze kredieten behorende maandlasten.

4.13 Ten aanzien van de overige twee door Consumenten overgelegde betaalbewijzen van International Card Services (ICS) en Laser Services (Laser) (zie hiervoor 2.2 en 2.3 overweegt de Commissie het volgende. Deze betalingen hebben betrekking op een door ICS en Laser verstrekte creditcard. Een creditcard heeft invloed op het maximaal te lenen bedrag, als de kaart geregistreerd is bij het Bureau Kredietregistratie (BKR). Een creditcard wordt geregistreerd bij het BKR als de kredietnemer het bedrag besteed met zijn creditcard in meerdere termijnen kan terugbetalen. Op dat moment is sprake van het aangaan van een lening. Indien partijen zijn overeengekomen dat het uitgegeven bedrag binnen 30 dagen moet worden terugbetaald, wordt de creditcard niet bij het BKR geregistreerd. Een uitgave met deze creditcard heeft geen invloed op het maximaal te lenen bedrag. Uit de door Consumenten ingebrachte stukken kan de Commissie niet opmaken of zij het bedrag dat zij uitgeven met hun creditcard bij ICS en Laser in termijnen konden terugbetalen. De Commissie kan dan ook niet beoordelen of Interbank bij de beoordeling van de kredietaanvraag ten onrechte geen rekening heeft gehouden met de door Consumenten overgelegde betaalbewijzen aan ICS en Laser. De Commissie gaat aan dit klachtonderdeel voorbij.

4.14 Verder hebben Consumenten zich op het standpunt gesteld dat sprake is van overkreditering, omdat twee andere financieel dienstverleners een compensatie aan Consumenten hebben uitgekeerd. Deze financieel dienstverleners zouden dat hebben gedaan, omdat de bij die partijen aangegane schulden niet passend waren bij de financiële situatie van Consumenten. Deze door Consumenten niet nader onderbouwde stelling vormt echter geen onderbouwing van een eventuele overkreditering in mei 2006 door Interbank. Bij overkreditering gaat het immers om de situatie dat een kredietgever aan een kredietnemer een krediet heeft verstrekt dat op het moment van krediet-verstrekking niet door zijn of haar financiële positie kan worden gedragen. Feiten of omstandigheden waaruit dat volgt, hebben Consumenten niet naar voren gebracht en kunnen evenmin worden afgeleid uit de stukken die partijen hebben overgelegd.

4.15 Gelet op voorgaande overwegingen, is de klacht van Consumenten ongegrond.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

In artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.